

"Ertis" жоғары инновациялық аграрлық колледжі" КМҚК

Бекітемін

Колледж басшысы

А. Байжұманова

А. Байжұманова
"28/"

08

2025ж.

**БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ҮЛГЕРІМІНЕ АҒЫМДАҒЫ БАҚЫЛАУДЫ,
АРАЛЫҚ ЖӘНЕ ҚОРЫТЫНДЫ АТТЕСТАТТАУДЫ ЖҮРГІЗУ ТУРАЛЫ
ЕРЕЖЕ**

Осы ереже білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, аралық және қорытынды аттестаттауды жүргізуді регламенттейді (ереже) "Ertis "жоғары инновациялық аграрлық колледжі" КМҚК (бұдан әрі-колледж)

Осы қағидалар техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламасы бойынша білім алушылардың оқу және оқу-өндірістік қызметінің нәтижелерін бағалау қағидаттарын, нысандары мен қағидаларын айқындайды.

1. Нормативтік сілтемелер

1.1 осы Ережеде мынадай нормативтік құқықтық құжаттарға сілтемелер пайдаланылды:

- "Білім туралы" Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III ҚРЗ Заңы (өзгерістермен және толықтырулармен);

- Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығымен бекітілген орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, аралық және қорытынды аттестаттауды жүргізудің үлгілік қағидалары (өзгерістермен және толықтырулармен);

- Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының қызметін реттейтін Қазақстан Республикасы Білім Министрлігінің нормативтік құқықтық актілері;

- Білім беру қызметін жүзеге асыруға құқық беретін Лицензия және өзге де құжаттар;

- Колледж жарғысы;

- Осы Ереже.

2. Бақылау мен аттестаттаудың мақсаттары мен міндеттері

2.1 Білім алушыларды ағымдағы бақылауды, аралық және қорытынды аттестаттауды жүргізудің мақсаты оқу бағдарламаларын игеру деңгейін объективті және жан-жақты бағалауды қамтамасыз ету, сондай-ақ колледжде білім беру процесінің сапасын арттыру болып табылады.

2.2 тапсырмалар:

- Білім беру стандарттарының талаптарына сәйкес оқу пәндері мен модульдері бойынша білім алушылардың білім деңгейін, іскерліктері мен дағдыларын бағалау.

- Оқыту процесін уақтылы түзету үшін оқытушы мен білім алушы арасында кері байланысты қамтамасыз ету.

- Білім алушыларда тұрақты оқу уәждемесін және өз оқуының нәтижелері үшін жауапкершілікті қалыптастыру.

- Оқу материалын игерудегі олқылықтарды анықтау және оларды жою үшін шаралар қабылдау.

- Пәндер мен модульдер бойынша оқыту тиімділігі мен оқу даярлығының деңгейін мониторингілеу.

- Білім алушылардың оқытудың немесе қорытынды аттестаттаудың келесі кезеңіне дайындығын анықтау.

- Қазіргі заманға сай кадрларды даярлау сапасын арттыру

3. Жалпы ережелер

3.1 Негізгі ұғымдар мен анықтамалар:

- **біліктілік емтиханы** – теориялық және практикалық дайындықтың, тәжірибе мен құзыреттіліктің жеткіліктілігін объективті анықтауға, олардың талаптарға сәйкестігін бағалауға және біліктілік деңгейін тағайындауға мүмкіндік беретін рәсім;

- **біліктілік комиссиясы** – техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының білім алушыларына бір біліктілік шеңберінде кәсіптік модульдерді (пәндерді) игеру қорытындылары бойынша жұмыс біліктілігін беру рәсімін жүргізу үшін құрылатын алқалы орган;

- **білім алушыларды аралық аттестаттау** – білім алушылардың бір оқу пәнінің, бір оқу пәнінің және (немесе) модульдің, сондай-ақ кәсіптік модульдердің оқу аяқталғаннан кейін бір біліктілік шеңберіндегі бөлігінің немесе бүкіл көлемінің мазмұнын меңгеру сапасын бағалау мақсатында жүргізілетін рәсім;

- **білім алушыларды қорытынды аттестаттау** - тиісті білім беру деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартында көзделген оқу пәндерінің, оқу пәндерінің және (немесе) модульдердің көлемін олардың игеру дәрежесін айқындау мақсатында жүргізілетін рәсім;

- **білім алушылардың үлгерімін ағымдағы бақылау** – педагог сабақта өткізетін білім алушылардың білімін, іскерлігі мен дағдыларын жүйелі тексеру;

- **демонстрациялық емтихан** – білім алушыға игерілген кәсіби құзыреттіліктерін іс жүзінде көрсетуге мүмкіндік беретін аралық және / немесе қорытынды аттестаттауды өткізу нысаны;

- **дипломдық жұмыс (жоба)**- техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің білім беру бағдарламасын меңгеру нәтижелерін жинақтауды білдіретін білім алушының қорытынды өзіндік жұмысы;

- **қорытынды аттестаттау комиссиясы** - техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының түлегін қорытынды аттестаттаудан өткізу үшін құрылатын алқалы орган;

- **баллдық-рейтингтік әріптік жүйе** оқу жетістіктерін бағалау-халықаралық тәжірибеде қабылданған цифрлық баламасы бар әріптік жүйеге сәйкес келетін және білім алушылардың рейтингін белгілеуге мүмкіндік беретін балдардағы оқу жетістіктерінің деңгейін бағалау жүйесі;

- **оқу нәтижелері** – бағалаумен расталған білім беру бағдарламасының оқу модулін игеру бойынша білім алушылардың алған, көрсеткен білімдерінің, іскерліктерінің, дағдыларының көлемі және қалыптасқан құндылықтар мен қатынастар;

- **практикалық жұмыс** – кәсіптік міндеттерді шешу үшін білім алушылардың практикалық іскерліктері мен дағдыларын айқындауға мүмкіндік беретін аралық және/немесе қорытынды аттестаттауды өткізу нысаны.

4. Білім алушыларды бағалау

4.1 балдық-рейтингтік әріптік жүйе кезінде білімді бағалау білім алушылардың оқу жетістіктері (білімі, іскерлігі, дағдылары мен құзыреттері) халықаралық практикада қабылданған әріптік жүйеге сәйкес келетін 100 балдық шкала бойынша бағаланады (оң бағалар, кемуіне қарай "А"-дан "D" - ге дейін, "қанағаттанарлықсыз" - "F") 4 балдық шкала бойынша тиісті цифрлық баламасы бар

Төрт балдық жүйе бойынша цифрлық баламаға сәйкес келетін білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалаудың әріптік жүйесі

Әріптік жүйе бойынша бағалау	Ұпайлардың сандық баламасы	Пайыздық мазмұн	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	Керемет
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жарайды
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	
F	0	0-49	Қанағаттанарлықсыз

5. Білім алушыларға ағымдағы бақылау және аралық аттестаттау жүргізу тәртібі

5.1 білім алушыларға жұмыс біліктілігін беруге аралық аттестаттауды өткізу үшін техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары басшысының бұйрығымен біліктілік комиссиясы құрылады.

Жұмыс біліктілігі бағдарламасын меңгергеннен кейін біліктілік емтиханы өткізіледі.

5.2 біліктілік емтиханы техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының оқу-өндірістік шеберханаларында, зертханалары мен оқу орталықтарында және (немесе) кәсіпорындардың өндірістік алаңдарында практикалық жұмыс немесе демонстрациялық емтихан түрінде өткізіледі.

5.3 **біліктілік емтиханының емтихан материалы** емтихан билеттері түрінде әзірленеді, олардың әрқайсысы екі теориялық және бір практикалық сұрақтан тұрады. Барлығы 25 емтихан билеті жасалады.

5.4 **аралық аттестаттау.** техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында білім алушылар курстық жобаларды (жұмыстарды), практика бойынша есептерді, сынақтар мен емтихандарды қорғау нысанында оқу жұмыс жоспарлары мен бағдарламаларына сәйкес жүзеге асырылады, бұл ретте курстық жобаларды (жұмыстарды) сынақтар мен қорғау емтихандар басталғанға дейін (олар болған кезде) жүргізіледі.

5.5 білім алушыларды аралық аттестаттау материалдары Әрбір оқу пәнінің және (немесе) модульдің жұмыс оқу жоспарлары мен бағдарламалары негізінде жасалады.

5.6 емтихан нысанында білім алушыларды аралық аттестаттаудан өткізу үшін:

- 1) емтихан билеттері (емтихан бақылау тапсырмалары), тест тапсырмалары, ситуациялық тапсырмалар;
- 2) емтиханда пайдалануға рұқсат етілген Көрнекі құралдар, анықтамалық сипаттағы материалдар, нормативтік құжаттар және техника үлгілері;
- 3) оқу және технологиялық карталар;
- 4) емтихан ведомосы.

5.7 **аралық аттестаттаудың емтихан материалы** арнайы пәндер бойынша емтихан билеттері түрінде әзірленеді, олардың әрқайсысы екі теориялық және бір практикалық сұрақтан тұрады. Барлығы 25 емтихан билеті жасалады.

5.8 емтихан билеттері бойынша тапсырманы орындау үшін аралық аттестаттауды өткізу кезінде:

ауызша емтиханға әр білім алушыға 25 (жиырма бес) минуттан аспайтын уақыт бөлінеді;

жазбаша емтихан өткізуге бұдан артық көзделмейді:

- 1) әдебиет бойынша эссе және (немесе) эссе жазуға арналған 6 астрономиялық сағат;
- 2) Математика және арнайы пәндер және (немесе) модульдер бойынша 4 академиялық сағат;
- 3) баяндауға қазақ және орыс тілдерінен 3 астрономиялық сағат, диктантка 2 астрономиялық сағат.

Жазбаша емтихан жұмыстары Білім беру ұйымының мөртабанымен қағаз жүзінде орындалады.

5.9 шеңберінде жалпы білім беретін пәндер бойынша аралық аттестаттау аграрлық-технологиялық және техникалық-технологиялық бағыттарда қазақ тілінде оқытатын топтар үшін Қазақ тілі, Орыс тілі және әдебиеті; орыс тілінде оқытатын топтар үшін Орыс тілі, Қазақ тілі және әдебиеті бойынша кешенді емтихан өткізу көзделген;

мамандықтың бейініне сәйкес білім беру ұйымын таңдау бойынша Қазақстан тарихы, математика және пән.

Емтихан материалдары тест түрінде, 3 нұсқадан, әр нұсқада — 25 сұрақтан әзірленеді. Жауап форматы-бірнеше таңдау (А, В, С).

5.10 аралық аттестаттауды (емтихандар мен сынақтарды) өткізу кезінде техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымы басшысының рұқсатынсыз (оқу, әдістемелік жұмыстар жөніндегі басшының орынбасарынан, бөлім меңгерушісінен және пәндік-циклдік комиссия төрағасынан басқа) бөгде адамдардың қатысуына жол берілмейді.

5.11 ауруы бойынша немесе басқа да дәлелді себептер бойынша аралық аттестаттаудан өтпеген білім алушыларға техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымының басшысы білім беру ұйымдары басшысының бұйрығымен бекітілген оларды тапсырудың жеке мерзімдерін белгілейді.

5.12 емтиханды қайта тапсыру, "қанағаттанарлықсыз" (есептелмеген) бағасын алған кезде бір пән және (немесе) модуль бойынша бір реттен артық емес рұқсат етіледі.

5.13 "Қанағаттанарлықсыз" баға алған кезде емтиханды (сынақты) қайта тапсыру мерзімін білім беру ұйымы дербес айқындайды.

Аралық аттестаттау нәтижелері бойынша бір бағадан аспайтын "қанағаттанарлық" баға алған білім алушылар үшін білім алушының білім беру ұйымы басшысының атына еркін нысанда берген өтініші негізінде бағалауды арттыру мақсатында қайта тапсыруға жол беріледі.

Емтиханды (сынақты) қайта тапсыру білім беру ұйымы басшысының бұйрығымен ресімделеді.

5.14 Емтиханды (сынақты) қайта тапсыру білім беру ұйымы басшысының бұйрығымен ресімделеді.

5.15 Сараланған сынақ көзделген пәндер және (немесе) модульдер бойынша қорытынды бағаларды педагогтер орташа арифметикалық баға ретінде үлгерімді ағымдағы бақылау бағалары негізінде қояды.

5.16 Емтихан көзделген пәндер және (немесе) модульдер бойынша қорытынды баға формула бойынша есептеледі:

$$И = 0,6 \times (PO_1 + \dots + PO_N) / N + 0,4 \times Э, \text{ где:}$$

ОН-оқыту нәтижесі;

N – оқу нәтижелерінің саны;

Э – емтихан бағасы.

Оқу нәтижесінің (балдар) бағалау критерийлері үшін балдардың орташа арифметикалық мәнімен қалыптастырылады:

$RO = KO1 + \dots + KON / N$, қайда:

KO-бағалау критерийлері;

N-бағалау саны.

5.17 техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымы басшысының бұйрығымен ағымдағы оқу сабақтарынан босатылмай аралық аттестаттау емтихандарын мерзімінен бұрын тапсыруға білім алушылар жіберіледі:

1) "өте жақсы" деген бағамен ағымдағы семестрдің пәндері және (немесе) модульдері бойынша оқу жұмыс жоспарлары мен білім беру бағдарламаларына сәйкес зертханалық, практикалық, есептік-графикалық және курстық жұмыстарды (жобаларды), сынақтарды орындаған;

2) тиісті құжаттармен расталған дәлелді себептер бойынша белгіленген мерзімдерде аралық аттестаттаудан өту мүмкіндігі жоқ.

6. Білім алушыларды қорытынды аттестаттаудан өткізу

6.1 техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының білім алушыларын қорытынды аттестаттау жалпы кәсіптік және арнайы пәндер және (немесе) модульдер бойынша біліктілік емтиханын және (немесе) қорытынды емтихандарды тапсыруды немесе диплом жобасын (жұмысын) орындауды және қорғауды немесе арнайы пәндердің бірі бойынша қорытынды емтиханды тапсыра отырып, диплом жұмысын орындауды және қорғауды және (немесе) модуль

6.2 Қорытынды аттестаттауға Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген) бекітілген техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарының талаптарына сәйкес академиялық берешегі жоқ және білім беру бағдарламаларын толық көлемде меңгерген білім алушылар жіберіледі (әрі қарай-МЖМБС).

6.3 Пәндер және (немесе) модульдер бойынша қорытынды емтихандар оқу бағдарламаларына сәйкес мынадай нысандарда: ауызша, жазбаша, бірнеше арнайы пәндер және (немесе) кәсіптік Модульдер сұрақтарын қамтитын кешенді емтихандар нысанында өткізіледі.

6.4 **Қорытынды аттестаттаудың емтихан материалы** емтихан билеттері түрінде әзірленеді, олардың әрқайсысы екі теориялық және бір практикалық сұрақтан тұрады. Барлығы 25 емтихан билеті жасалады.

6.5 Дипломдық жобалау білім беру бағдарламасын ойдағыдай меңгерген және академиялық үлгерімі бар бітіруші топтардың білім алушылары жүзеге асырады: сынақтар, емтихандар, курстық жобалар (жұмыстар), практика бойынша есептер бойынша "өте жақсы" бағалардың кемінде 75% — ы, ал қалған пәндер бойынша - "жақсы" төмен емес бағалар. Дипломдық жобалау білім алушының кәсіби міндеттерді өз бетінше шеше білу қабілетін көрсетуі тиіс. Тақырып дайындық профиліне сәйкес келуі керек және саланың заманауи мәселелерімен байланысты болуы керек. Міндетті қолдану мүмкіндігі нақты тәжірибедегі нәтижелер (кәсіпорында, ұйымда, оқу процесінде). Жұмыс заңдарға, нормативтік құжаттарға, заманауи зерттеулер мен технологияларға негізделуі керек.

Көлемі: орта есеппен 30-50 беттен тұратын баспа мәтіні (қосымшасыз), келесі құрылымы бар: мұқаба беті, мазмұны, кіріспесі, негізгі бөлігі, қорытындысы, Пайдаланылған әдебиеттер тізімі, Қосымшалар.

Дипломдық жұмысты қорғау бір білім алушыға 7 минуттан аспайтын регламенті бар презентация мен баяндаманы, комиссия мүшелерінің сұрақтарын қамтиды.

Дипломдық жұмысты комиссия мүшелері 100 балдық шкала бойынша бағалайды.

6.6 Кешенді тестілеуге арналған емтихан материалдары төрт нұсқада ұсынылған тест тапсырмалары түрінде әзірленеді, олардың әрқайсысы 25 сұрақтан тұрады. Жауап форматы-бірнеше таңдау (A, B, C, D). Әр нұсқадағы бір сұрақ міндетті түрде практикалық бөлімде болады, бұл кәсіби қызметте білімнің қолданылуын көрсетеді.

6.7 Демонстрациялық емтиханға емтихан материалы 25 билет түрінде әзірленеді, олардың әрқайсысы кәсіби модульдерді игеру нәтижелерін көрсететін екі практикалық тапсырманы қамтиды.

6.8 Ауызша қорытынды емтиханның ұзақтығы бір білім алушыға 15 (он бес) минуттан аспайды.

Өтініштің негізінде және комиссияның шешімі бойынша тиісті оқу пәні және (немесе) модуль бойынша ағымдағы оқу жылында қорытынды аттестаттауға дәлелді себептермен (денсаулық жағдайына немесе тиісті құжаттармен расталған өзге де объективті себептерге байланысты) қорытынды аттестаттауға келмеген білім алушылар қайта жіберіледі. Білім алушылар өтінішті еркін нысанда жазады.

Оң бағаны арттыру мақсатында қорытынды емтиханды қайта тапсыруға жол берілмейді.

6.9 қорытынды емтихандарды тапсыру кезінде "қанағаттанарлықсыз" деген баға алған білім алушыға мамандық (кәсіп) бойынша толық оқу курсын аяқтағаны туралы белгіленген үлгідегі анықтама беріледі.

6.10 Белгіленген мерзімде (денсаулық жағдайына, әскери қызметке шақырылуына немесе тиісті құжаттармен расталған өзге де объективті себептерге байланысты) қорытынды аттестаттаудан өтуге мүмкіндігі жоқ білім алушыларға оқу кестесіне сәйкес қорытынды аттестаттау басталған күнге дейін кемінде екі ай бұрын қорытынды аттестаттауды жеке тапсыруға (сессияны мерзімінен бұрын тапсыру немесе ұзарту) рұқсат етіледі процесс.

6.11 Аралық және (немесе) қорытынды аттестаттауды бағалау нәтижесімен келіспеген жағдайда білім алушылар апелляцияға өтінішті ол өткізілгеннен кейінгі келесі жұмыс күнінен кешіктірмей білім беру ұйымы басшысының атына еркін нысанда жазады.

Апелляциялық комиссия құрамын білім беру ұйымы дербес қалыптастыратын және айқындайтын білім беру ұйымы басшысының бұйрығымен құрылады.

6.12 Оқу пәндері және (немесе) модульдер, курстық жобалар (жұмыстар), Оқу жоспарының практикасы бойынша есептер бойынша, ал қалғандары бойынша - "жақсы" бағалары бойынша сынақтар мен емтихандардың кемінде 75 пайызын "өте жақсы" бағасымен игерген және тапсырған және дипломдық жұмысты (жобаны) және (немесе) дипломдық жұмысты қорғаған білім алушыларға) "өте жақсы" бағалары бар емтихандар, білім беру ұйымының қорытынды аттестаттау комиссиясының шешімі бойынша үздік диплом беріледі.

"А", "А -", "В+", "В", "В -", "С+" бағалары бар білім беру бағдарламасын меңгерген және тапсырған және оқудың барлық кезеңінде 3,5-тен төмен емес үлгерімнің орташа балы бар, сондай-ақ қорытынды балды тапсырған білім алушыларға балдық-рейтингтік әріптік жүйені қолдану кезінде "а", "А -" бағалары бар аттестаттау, барлық оқу кезеңі ішінде емтихандарды қайта тапсыру болмаған жағдайда үздік диплом беріледі.